

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2004 - Nr. 12.

VRAGEN van de PvdA van mevrouw J. Kinds en de heer F. de Vries betreffende doorbetaling woonlasten bij korte detentie via bijzondere bijstand.
(Binnengekomen: 11 februari 2004.)

Sinds 2000 hebben gevangenen nog maar recht op één uitkering: de AOW-uitkering wanneer iemand 65 jaar of ouder is. In februari 2003 heeft staatssecretaris Rutte een brief gericht aan de directeurs van sociale diensten in Nederland dat de verlening van bijzondere bijstand voor de vaste lasten ten behoeve van het aanhouden van woonruimte tijdens detentie niet langer mogelijk is. Op het eerste gezicht lijken de maatregelen om gedetineerden in gevangenschap niet langer een uitkering te verstrekken zeer billijk. Wie herinnert zich niet de massale verontwaardiging toen bleek dat de moordenaar van Gerrit Jan Heyn na zijn detentie bleek te beschikken over zeven ton (guldens) vanwege een doorlopende WAO-uitkering. Echter deze maatregelen hebben met name voor kort gestraften een keerzijde. Doordat zij na de detentie geen woonruimte meer hebben dreigen veel ex-gedetineerden in een neergaande spiraal te komen. Dit heeft niet alleen nadelige gevolgen voor de persoon in kwestie maar ook voor de samenleving: de samenleving krijgt een zwerver terug die niets meer te verliezen heeft. Een bepaald slechte start voor resocialisatie! In de Open forum pagina van de Volkskrant van 13-01-2004 verscheen over dit onderwerp een artikel van Gert Schout, adviseur van verschillende (overheids)instellingen op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg. Hij schrijft dat met name verslaafden en probleem-kluwen-klienten die na een korte detentie hun woning verliezen zich melden bij de maatschappelijke opvang voor bed, brood en bad. Op dit moment is de druk op de maatschappelijke opvang hoog en de opvang raakt steeds verder verstopt omdat deze opvang voor velen een permanente opvang is geworden. De instroom van ex-gedetineerden zal alleen maar bijdragen aan die verstopping. In verschillende beleidsdocumenten zowel bij het Rijk als de gemeente Groningen wordt het belang van preventie van dakloosheid aangemerkt als middel om verstopping van de maatschappelijke opvang tegen te gaan. Daarom is het ook verbazingwekkend dat er nu door de staatssecretaris een maatregel is ingesteld die dakloosheid vergroot en de kosten van maatschappelijke opvang opdrijft. De PvdA fractie betreurt dit zeer. Zowel voor de persoon die het betreft als voor de maatschappelijke gevolgen van dit besluit. Wij zouden het toejuichen wanneer de bijzondere bijstand voor de vaste lasten ten behoeve van het aanhouden van woonruimte tijdens korte detentie (weer) mogelijk zou worden.

Op basis van het vorenstaande hebben wij de volgende vragen:

1. Kan het College ons informeren over het aantal cliënten bij de dienst SOZawe die kort gedetineerd zijn geweest het afgelopen jaar en waarbij deze personen door het stopzetten van de uitkering dakloos zijn geworden?
2. Zijn er gegevens bekend bij de hulpverleningsinstellingen dat mensen dakloos zijn geworden, of dreigen te worden na terugkeer in de maatschappij na detentie?
3. Is er een toename van mensen die kort gedetineerd zijn geweest bij de dak- en thuislozen instellingen in de stad?
4. Is er een toeloop naar de dagopvang die postadressen verstrekt?
5. Indien er inderdaad een toename van dak- en thuislozen in de stad is doordat de woonlasten bij korte detentie niet meer via de bijzondere bijstand worden betaald, bent U dan bereid met de staatssecretaris over deze ongewenste gevolgen van zijn maatregel te gaan praten?

Het college beantwoordt de vragen als volgt:

Groningen, 31 januari 2006.

Sinds 1 oktober 2003 verstrekt de gemeente Groningen geen bijzondere bijstand meer voor de kosten van het aanhouden van de woning bij kortdurende detentie.

De gemeente Groningen is hiermee gestopt op aanwijzing van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Hij gaf aan dat het verstrekken van bijstand aan gedetineerden in strijd is met de wet, tenzij er sprake is van zeer dringende redenen, c.q. "acute levensbedreigende omstandigheden".

Deze wijziging was voor de PvdA-fractie in de gemeenteraad aanleiding om in februari 2004 de volgende vragen te stellen aan het college:

1. Kan het College ons informeren over het aantal cliënten bij de dienst SOZawe die kort gedetineerd zijn geweest het afgelopen jaar en waarbij deze personen door het stopzetten van de uitkering dakloos zijn geworden?
2. Zijn er gegevens bekend bij de hulpverleningsinstellingen dat mensen dakloos zijn geworden, of dreigen te worden na terugkeer in de maatschappij na detentie?
3. Is er een toename van mensen die kort gedetineerd zijn geweest bij de dak- en thuislozeninstellingen in de stad?
4. Is er een toeloop naar de dagopvang die postadressen verstrekt?
5. Indien er inderdaad een toename van dak- en thuislozen in de stad is doordat de woonlasten bij korte detentie niet meer via de bijzondere bijstand worden betaald, bent U dan bereid met de staatssecretaris over deze ongewenste gevolgen van zijn maatregel te gaan praten?

Wij hebben op 2 maart 2004 daar als volgt op geantwoord:

"Het is onze intentie om een half jaar na invoering van het nieuwe beleid, dus per 1 april 2004, te gaan onderzoeken hoe dit beleid uitpakt. Wij willen bij dit onderzoek betrekken de vragen die u heeft gesteld. Daartoe zullen wij contact opnemen met een

aantal instellingen. Het heeft naar ons oordeel pas zin de effecten in kaart te brengen wanneer het nieuwe beleid enige tijd van kracht is. Over de resultaten van dit onderzoek zullen we u informeren, en daarbij ingaan op de door u gestelde vragen.”

De afgelopen periode hebben wij informatie ingewonnen bij de dienst SOZawe en hebben we door een gesprek met hulpverleningsinstellingen en met medewerkers van de Hulpverleningsdienst en de dienst OCSW inzicht gekregen in de effecten van de beleidswijziging.

Thans kunnen we u dan ook nader informeren en inhoudelijk op uw vragen ingaan.

1. Het nieuwe beleid is ingegaan per 1 oktober 2003 en gold voor aanvragen die vanaf die datum zijn ingediend. De situatie heeft zich dus niet voorgedaan dat door de beleidswijziging mensen direct in een situatie van dakloosheid terecht dreigden te komen.
2. Er zijn geen harde gegevens bekend bij hulpverleningsinstellingen over aantallen mensen die dakloos zijn geworden na terugkeer in de maatschappij na detentie. De hulpverleningsinstellingen geven het signaal af dat stopzetting van de mogelijkheid tot bijstandsverlening tijdens een korte periode van detentie soms tot problemen leidt bij mensen die vaak al bekend zijn bij de hulpverlening. Mensen waarbij dat niet het geval is weten vaak zelf dingen te regelen. Zij zeggen tijdig de huur op van hun huis, of weten tijdig onderverhuur te regelen.
3. De Stichting Huis voor Thuis- en Daklozen geeft aan dat sinds 1 oktober 2003 er geen sprake is van een opmerkelijke stijging van het aantal mensen dat zich meldt bij de nachtopvang.
4. Dat is niet het beeld. Bovendien bij postadressen wordt niet geregistreerd wat de herkomst is van de mensen.
5. Er is in Groningen geen sprake van een duidelijke toename van het aantal daklozen. Dat blijkt uit de constatering dat de capaciteit voor de daklozenopvang toereikend is en het blijkt eveneens uit de cijfers van het aantal klanten van het dak- en thuislozenteam van de dienst SOZawe.

Gelet op het geconstateerde beeld in Groningen zien wij geen reden contact op te nemen met staatssecretaris Van Hoof.

Wij volgen de lijn van de staatssecretaris. Mochten er bijzondere omstandigheden zijn, dan bekijken we die van geval tot geval en is er de mogelijkheid hiervan af te wijken.

Staatssecretaris Van Hoof heeft in een brief aan de Tweede Kamer (zie bijlage) nog eens het beleid op dit punt uiteengezet. Hij doet daarbij een tweetal suggesties als alternatief voor de verstrekking van bijzondere bijstand.

De eerste betreft kredietverstrekking door de gemeentelijke kredietbanken t.b.v. de doorbetaling van de vaste lasten bij detentie. Een andere mogelijke oplossing is het zogenaamde 'huisbewaarderschap' (iemand anders komt voor de duur van detentie wonen in de door de gedetineerde achtergelaten woning). Over de eerste mogelijkheid vindt overleg plaats tussen de NVVK (de koepelorganisatie voor instellingen op het gebied van financiële hulpverlening) en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De tweede mogelijkheid zal lokaal moeten worden uitgewerkt. In Groningen is daar in het kader van het actieplan "*Uit de Goot*" onderzoek naar gedaan. Tot nu toe blijkt het lastig om daar op een goede manier inhoud aan te geven. Inmiddels zijn er vanuit het Gevangeniswezen initiatieven ontwikkeld, in de vorm van Project Aansluiting Nazorg. Dit project wil een actieve en sluitende overdracht realiseren van alle gedetineerden die vanuit de justitiële instellingen uitstromen naar de gemeenten.

Eind 2005 is door het gevangeniswezen het project nazorg ex-gedetineerden gestart met als doel voor alle gedetineerden die uit justitiële inrichtingen komen, een naadloze overdracht te realiseren op de volgende vier deelgebieden: id-documenten, inkomen, huisvesting, zorgtrajecten. T.a.v. inkomen (uitkering) en id-documenten heeft de gemeente een uitvoerende taak. Bij de overige deelgebieden (huisvesting, zorgtrajecten) heeft de gemeente een regisserende taak. Voor de coördinatie van de nazorg van ex-gedetineerden is uit het extra veiligheidsbudget 40.000 euro (indicenteel in 2007) toegekend.